

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 14/2023-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Jany Laššákovéj a Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **EURO CASH s. r. o.**, IČO 36 637 301, ČSA 24, Banská Bystrica, zastúpenej advokátom JUDr. Ondrejom Sochorom, Profesora Sáru 3873/44, Banská Bystrica, proti postupu Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 4Er 823/2011 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 4Er 823/2011 **boli porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Prešov **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 4Er 823/2011 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **1 000 eur**, ktoré jej **j e** Okresný súd Prešov **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Sťažovateľke **p r i z n á v a** náhradu trov právneho zastúpenia **631,45 eur**, ktorú **j e** **p o v i n n ý** Okresný súd Prešov zaplatiť právnemu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a napadnuté konanie

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 18. augusta 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov

podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom všeobecného súdu označeného v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov v napadnutom konaní a priznal jej finančné zadosťučinenie 4 000 eur.

2. Sťažovateľka popísala priebeh napadnutého exekučného konania, z čoho vyplýva, že konanie sa začalo 11. apríla 2011 návrhom sťažovateľky ako oprávnenej v exekúcii. Podaním doručeným súdnej exekútorke 7. júna 2011 povinný podal námietky proti exekúcii a zároveň navrhol jej odklad. Okresný súd uznesením z 25. júla 2011 povolil odklad exekúcie do právoplatného skončenia konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 10C/131/2011, v ktorom sa povinný domáhal povolenia obnovy základného konania, v ktorom bol vydaný exekučný titul. Okresný súd o námietkach povinného v tomto štádiu konania nerozhodoval. Sťažovateľka podala proti tomuto uzneseniu odvolanie, v ktorom namietala nesprávnosť postupu okresného súdu spočívajúcu v absencii rozhodnutia o námietkach. Krajský súd v Prešove uznesením č. k. 20CoE/103/2011 z 25. októbra 2011 potvrdil uznesenie okresného súdu o povolení odkladu exekúcie. Konanie o obnovu základného konania (pôvodná sp. zn. 10C/131/2011, neskôr sp. zn. 10C/248/2014, pozn.) bolo zastavené uznesením okresného súdu z 11. augusta 2017, ktoré nadobudlo právoplatnosť 4. októbra 2017. O tom sťažovateľka predložila potvrdenie ako prílohu svojej ústavnej sťažnosti.

3. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľky je tvrdenie, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, keďže okresný súd bol povinný o námietkach rozhodnúť v lehote 60 dní od ich doručenia podľa § 50 Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2011. Napriek tomu do podania ústavnej sťažnosti, t. j. 11 rokov (viac ako 4015 dní) nerozhodol, hoci tomu nebránila žiadna prekážka. Uvedeným postupom okresného súdu dochádza k neúmernému predlžovaniu stavu právnej neistoty sťažovateľky, ktorá je v exekučnom konaní oprávnenu. Zároveň poukázala na to, že počas celého tohto obdobia súdny exekútor nemôže reálne vykonať exekúciu, keďže je oprávnený vydať jednotlivé exekučné príkazy až po rozhodnutí súdu o námietkach. Sťažovateľka vyslovila názor, že rozhodovanie o námietkach proti exekúcii nemožno považovať za skutkovo ani právne zložitú vec. Sťažovateľka k prietahom v konaní neprispela. Jediným dôvodom neprimeranej dĺžky konania je protizákonný postup okresného súdu. Poukázala tiež na to, že odloženie exekúcie od roku 2011 do roku 2017 sa týkalo výlučne exekúcie – faktickej činnosti súdneho exekútora, a netýkalo sa exekučného konania a postupu okresného súdu. Exekučné konanie nebolo prerušené, okresný súd teda bol povinný vo veci konať a rozhodnúť o námietkach.

4. Sťažovateľka požaduje aj priznanie primeraného zadosťučinenia 4 000 eur, pretože vzniknuté prietahy považuje za extrémne a nekonaním okresného súdu je priamo ohrozená vymožitelnosť už priznaného práva, čo má negatívny dopad na majetkovú sféru sťažovateľky.

5. Ústavný súd v súčinnosti s okresným súdom zistil, že ani do 1. decembra 2022 o podaných námietkach nebolo rozhodnuté, a to napriek opakovaným urgenciám súdnej exekútorke.

6. Ústavný súd sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 14/2023 z 11. januára 2023 ju prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Vyjadrenie okresného súdu, napadnuté konanie a replika sťažovateľky

II.1. Vyjadrenie okresného súdu:

7. Predseda okresného súdu listom č. k. 1SprO 180/2023 z 23. januára 2023 uviedol, že netrvá na ústnom pojednávaní, vo vzťahu k dĺžke napadnutého konania poukázal na personálnu poddimenzovanosť exekučného oddelenia okresného súdu, ktoré v rozhodnom období viedlo cca 60 000 exekučných konaní, a takto popísal priebeh napadnutého konania:

„Okresný súd Prešov... vydal dňa 2.5.2011 poverenie na vykonanie exekúcie č. 5707 080039. Exekučným titulom v predmetnej exekučnej veci je Platobný rozkaz č.k. 11Ro/217/2010-14, vydaný Okresným súdom Prešov dňa 25.11.2010, ktorým bola povinnému [REDAKOVANÉ] uložená povinnosť zaplatiť oprávnenému do 15 dní od doručenia platobného rozkazu sumu 500,00 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne z dlžnej sumy od 24.6.2010 do zaplatenia a nahradiť trovy konania vo výške 90,00 € alebo v tej istej lehote podať proti platobnému rozkazu odôvodnený odpor. Nakoľko povinný proti platobnému rozkazu odpor nepodal, platobný rozkaz nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 21.12.2010 a dňa 11.4.2011 podal oprávnený na exekútorskom úrade návrh na vykonanie exekúcie.

Podaním zo dňa 8.6.2011, doručeným súdu dňa 10.6.2011, predložil súdny exekútor súdu námietky povinného proti exekúcii a návrh povinného na odklad exekúcie. V podaní povinný taktiež navrhol exekúciu zastaviť, nakoľko exekučný titul je v rozpore so smernicou Rady č. 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a smernicou Rady č. 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách. Súčasne vzniesol započítaciu námietku voči oprávnenému vo výške 765,00 € ...

Okresný súd Prešov uznesením zo dňa 25.7.2011, č.k. 4Er/823/2011-23, povolil odklad predmetnej exekúcie do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 10C/131/2011. Z odôvodnenia uvedeného uznesenia vyplýva, že vzhľadom na povolenie odkladu exekúcie ...exekučný súd v tomto štádiu exekučného konania o námietkach povinného proti exekúcii, návrhu povinného na zastavenie exekúcie a započítacej námietke povinného nerozhodoval.

Voči uzneseniu Okresného súdu Prešov zo dňa 25.7.2011, č.k. 4Er/823/2011-23, ktorým povolil odklad predmetnej exekúcie, podal oprávnený dňa 5.8.2011 odvolanie. O tomto odvolaní rozhodol Krajský súd v Prešove uznesením zo dňa 25.10.2011, č.k. 20CoE/103/2011-35 tak, že napadnuté uznesenie potvrdil.

Návrhom, doručeným Okresnému súdu Prešov dňa 7.6.2011 sa žalovaný, teraz povinný domáhal, aby súd povolil obnovu konania vedeného pôvodne na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 11 Ro/217/2010. Uznesením Okresného súdu Prešov zo dňa 28.8.2012, č.k. 10C/131/2011-60 súd návrh na obnovu konania zamietol a náhradu trov konania účastníkom nepriznal. Proti tomuto uzneseniu podal žalovaný dňa 14.9.2012 odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Prešove uznesením zo dňa 30.4.2013, č.k. 20Co/15/2013-109 a zmenil uznesenie tak, že povoľuje obnovu vo veci vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 11 Ro/217/2010. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca, teraz oprávnený, dňa 8.7.2013 dovolanie, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 4.6.2014, č.k. 7Cdo/165/2013 tak, že uznesenie Krajského súdu v Prešove z 30. apríla 2013, č.k. 20Co 15/2013-18 a uznesenie Okresného súdu

Prešov z 28. augusta 2012, č. k. 10C 131/2011-60 zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Prešov na ďalšie konanie. Vec bola v zmysle § 152 ods. 3 veta druhá Spravovacieho a kancelárskeho poriadku zapísaná pod novou spisovou značkou 10C/248/2014.

Uznesením Okresného súdu Prešov č.k. 10C/248/2014-85 zo dňa 11.8.2017 bolo konanie o návrhu žalovaného, teraz povinného, zastavené z dôvodu späťvzatia návrhu v celom rozsahu. Uvedené uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 4.10.2017.

Súdny exekútor podaním zo dňa 30.11.2018 žiadal Okresný súd Prešov o oznámenie, či súd bude rozhodovať aj o podaných námietkach povinného a o návrhu na zastavenie exekúcie.

Uznesením zo dňa 20.1.2023, č.k. 4Er/823/2011-76, súd osobou sudcu rozhodol o námietkach povinného tak, že námietkam proti exekúcii vyhovel, exekúciu vyhlásil za neprípustnú a exekúciu zastavil s tým, že o trovách exekúcie a trovách účastníkov bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto uznesenia.“

II.2. Napadnuté konanie:

8. Ústavný súd popísaný priebeh napadnutého konania overil jeho porovnaním s obsahom predloženého súdneho spisu sp. zn. 4Er 823/2011, a keďže mu zodpovedá, bude z neho pri posudzovaní napadnutého konania vychádzať.

II.3. Replika sťažovateľky:

9. Sťažovateľka sa prostredníctvom svojho právneho zástupcu vyjadrila k podaniu okresného súdu podaním z 31. januára 2023, v ktorom v podstatnom uviedla, že s chronologickým prehľadom uvedeným okresným súdom súhlasí, uznesenie okresného súdu o zastavení konania z 20. januára 2023 ešte nebolo doručené. Vzhľadom k prípustnosti odvolania proti nemu však poukázala na pretrvávajúci stav právnej neistoty sťažovateľky až do právoplatného skončenia veci. K námietke preťažnosti exekučného súdu uviedla, že vzhľadom na ustálenú judikatúru ústavného súdu nedostatočné personálne podmienky nezavávajú štát zodpovednosti za porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. V závere teda zotrvala na svojej podanej ústavnej sťažnosti, uviedla, že netrvá na ústnom prejednaní veci, a uplatnila si právo na náhradu trov konania v sume 631,45 eur za tri úkony právnej služby.

10. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vec prejednal a rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania, pretože na základe obsahu podaní a vyžiadaných spisov dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

11. Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o tom, či postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

12. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „*Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu.*“ (IV. ÚS 221/04).

13. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 2 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ako aj z čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

14. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa. Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

15. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o námietkach proti exekúcii z dôvodu neprijateľnosti zmluvných podmienok tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti okresných súdov s ustálenou judikatúrou. Predmetom napadnutého konania je výkon rozhodnutia o finančnej pohľadávke, ktorý z hľadiska posúdenia dĺžky konania nie je považovaný za prioritizovaný z dôvodu jeho mimoriadneho významu pre oprávneného – podnikateľský subjekt.

16. Správanie sťažovateľky ako účastníčky konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by naznačovali, že sťažovateľka sa významnejšou mierou pričínila o predĺženie konania.

17. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu všeobecného súdu v namietanom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prieťahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

18. Z popísaného priebehu súdneho konania vyplýva, že okresný súd povolil odklad exekúcie z dôvodu právnej relevancie výsledku konania o obnove základného konania, v ktorom bol vydaný exekučný titul. Preto ani nerozhodovala o námietkach povinného a návrhu na zastavenie exekúcie. Po dobu právoplatne povoleného odkladu exekúcie (od 12. decembra 2011 do 4. októbra 2017, pozn.) nemožno v nečinnosti okresného súdu vzhliadnuť zbytočné prieťahy, pretože má svoj základ

a oporu v právoplatnom uznesení o odklade exekúcie. Súdna exekútorka 30. novembra 2018 oznámila okresnému súdu, že odpadol dôvod odloženia exekúcie (bolo zastavené konanie o obnove, pozn.) a navrhla rozhodnúť o námietkach a návrhu na zastavenie exekúcie, ktorých absencia jej bráni v ďalšom postupe v exekúcii. Vo veci konajúca vyššia súdna úradníčka požiadala o pripojenie súvisiaceho spisu 3. októbra 2019. Po podaní ústavnej sťažnosti bolo 20. januára 2023 vydané uznesenie o námietkach a zastavení exekúcie. Po odpadnutí prekážky konania ústavný súd preto hodnotí postup okresného súdu ako neefektívny, s neprimeranými časovými odstupmi medzi jednotlivými procesnými úkonmi, a to v období od októbra 2017 do októbra 2019. Obdobie od októbra 2019 do januára 2023 nemožno hodnotiť inak ako neodôvodnenú nečinnosť okresného súdu.

19. Ústavný súd s prihliadnutím na neprimeranosť celkovej dĺžky konania, zistený neefektívny postup okresného súdu a obdobie jeho nečinnosti dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom. Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

20. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

21. Keďže napadnuté exekučné konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu ešte právoplatne skončené, ústavný súd v súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy adresoval okresnému súdu príkaz postupovať v napadnutom konaní bez zbytočných priet'ahov (bod 2 nálezu).

22. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

23. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

24. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä dĺžku napadnutého konania a neefektívny postup okresného súdu, ako aj nižší význam predmetu konania pre sťažovateľku (istina v sume 500 eur a jej príslušenstvo, pozn.), dospel ústavný súd k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia v sume 1 000 eur primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 3 výroku tohto nálezu).

IV.

Trovy konania

25. Úspešná sťažovateľka si uplatnila právo na náhradu trov konania za tri úkony právnej služby.

26. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov konania podľa § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách

a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) v rozsahu tarifnej odmeny za dva úkony právnej služby v roku 2022 (prevzatie zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) a jedného úkonu v roku 2023 (podanie vyjadrenia) a režijného paušálu k nim podľa § 16 ods. 3 vyhlášky. Takto určená suma predstavuje celkom 631,45 eur (výrok 4 nález).

27. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť právnemu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nález (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

28. Podľa čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. februára 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu